

En liten brand kan bli större än du tror

S/Y Laya lämnade Jönköping 12 juni 2013 med Hans och Agneta Palmberg ombord. Båten – en Morgan Out Island 511 byggd 1975 – var stabil och nyrenoverad. Laya var hemmet och tryggheten. Men en oväntad oförsäglig och dramatisk brand ställde allt på sin spets.

I lagom tempo passerade vi ner ufter den europeiska kusten. Biscaya för vi över i ett huj i lätta vindar och anlände till norra Spanien. Och där någonstans kan man säga att vi kom ikapp oss själva efter en hektisk tid före avsegling och nyhetens behag med att vara på väg.

Vi låg för ankar utanför den vackra lilla staden Muros i mitten av augusti 2013 och hade haft en trevlig fredagkväll i land som för ovanlighetens skull spenderats på restaurang. Sittit på fördäck till långt in på natten och tittat på ljusen från land och samstämmigt tyckte att nu, nu är allt perfekt.

Strömmen går plötsligt

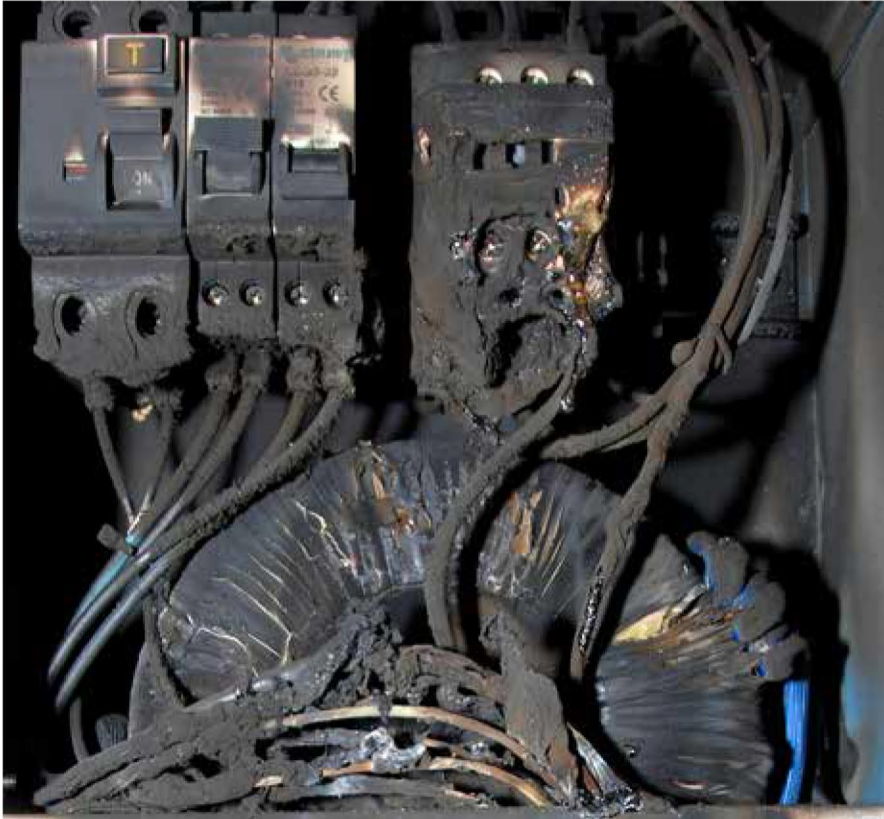
På morgonen därefter kliver Hasse upp och konstaterar att batterierna har kommit ner till cirka 70 procent. Dags att ladda lite. Dieselgeneratoren startas, laddningen går igång bra och kaffebryggaren skall precis sättas på. Då går 230V – strömmen plötsligt! Konstigt?! Ropar till Agneta – vad gjorde du nu? Får ett självklart svar att hon INTE gjort något, hon ligger fortfarande kvar i bingen.

Hasse öppnar luckan till motorrummet och ska kolla om säkringarna gått på laddaren/invertern och känner då en diffus rökdoft och ser lite dimma i luften. Stänger luckan, slår av dieselgeneratoren, kopplar raskt av en batterikabel på förbrukningsbatteriet, rusar tillbaka och öppnar till motorrummet. Då var det helt rökfyllt och det hördes ett knastrande ljud från vår laddare/inverter.

Hjälp! Det brinner!

Branden var ett faktum! Skräcken tar tag i oss. Vad skall vi göra? Det brinner! Vi ligger för ankar! Hjälp – hur?

Nu gällde det att själva lösa detta. Ingen fanns i närheten som kunde

Den brända enheten, full av smält plast.

Foto: Palmberg

hjälpa oss. Agneta, som är ambulanssköterska till yrket och vet hur farlig brandrök är, fick raskt fram en andningsmask (för kemikalier, som man har vid plastning och dylikt). Hasse fick på sig denna och kröp in i vårt stora motorrum.

Sikten var obefintlig, han såg inte ens handen framför sig. Framme vid

brandkällan så släckte han med en kolsyresläckare.

Det var svårt att komma åt branden för det brann inne i laddaren/invertern. Totalt fick vi släcka tre gånger innan branden var under kontroll.

Andningsskyddet gjorde sitt, men det viktigaste var att hålla andan för att inte dra ner den giftiga röken och

Hans och Agneta Palmberg,

Foto Louise Palmberg

den stickande kolsyran. Till slut satte vi oss på fördäck och försökte samla oss. Laya var totalt utan el och hela båten var rökfylld.

Bredvid oss låg det flera andra båtar. Ur luckor och ventiler på Laya strömmade det rök, men ingen observerade vårt problem. När vi hämtat oss lite och verkligen konstaterat att vi inget kunde göra just då, beslutade vi att åka in till land för att få lite frukost på ett café.

Eftersom båten var helt öppen så åkte vi över till en engelsk båt för att be dem se efter Laya, medan vi var i land. När de fick höra vad som hänt, så bokstavligen talat lyfte de oss ombord och gav oss kaffe och mackor. Fantastiska människor som tog hand om oss i en jobbig stund – när vi fortfarande var

chockade.

På eftermiddagen tog vi kontakt med försäkringsbolaget. Vi ringde också till försäljaren som vi köpt laddaren/invertern av. Hon blev förskräckt när hon hörde vad som hänt och kontaktade tillverkaren. De beslutade att skicka en ny laddare/inverter omgående.

Ny laddare skickades ner

Så gick det ett par dagar då vi fick koppla om 12V-elen för att få fungerande system ombord igen. Tack och lov hade vi en reservladdare som vi kunde koppla in. 230V-elen fick vi också igång så att vi kunde leva ombord och laga mat igen. När vi undersökte laddaren/invertern upptäckte vi att en av säkringarna på 230V-sidan hade löst ut, medan inga säkringar på 12V-sidan

ingen kortslutning av 12V-kablar, de var helt intakta.

Vi begav oss därefter sakta söderut till Viana de Costello dit den nya laddaren kom. Det visade sig att de hade skickat en större laddare, med lite annorlunda konstruktion inuti (den gamla modellen fanns inte tillgänglig). Detta innebar att vi byggde om en stor del av kopplingarna och satte extra säkringar både in och ut ur laddaren. Vi använde aldrig försäkringsbolaget tack vare att branden aldrig hann sprida sig – dels ersatte tillverkaren med en ny enhet och dels var skadorna runt om inte så farliga.

Nu fungerar allt igen som det ska och chocken har lagt sig. Vi har också berättat för alla i vår familj om vad som hänt.

Oceanseglaren 2-2014

Oceanseglaren 2-2014

11

Resebrev från S/Y Laya

Under lång tid höll vi detta för oss själva och skrev inget – inte ens på hemsidan. Vi ville inte fokusera på negativa saker. Det var nog med strul ändå, med motorproblem och dylikt. Vi berättade det öga mot öga för familj och vänner som var på besök.

Efter ett tag var alla informerade och då kändes det rätt att även gå ut med detta mer officiellt. Vi ville ju inte skrämja upp våra besökare, mycket enklare att förklara och visa på plats.

Nu är vi inte rädda längre men mycket mer säkerhetsmedvetna vad det gäller el och elbrand. Det var inget fel på vår installation och det känns ju skönt att veta. Vi har nu också kommit in i långseglarlivet.

Med denna erfarenhet råder vi alla att sätta säkringar överallt både på 12V och 230V-system, både in och ut ur en laddare/inverter. Om något går fel ska ju dessa lösa ut. Vi har dessutom säkrat upp med en extra större säkring direkt på dieselgeneratoren för säkerhets skull.

Viktigt ha släckare ombord

Brandsläckare är mycket viktigt. Självklart skall man ha pulversläckare i rätt storlek och i rätt antal. Men vi rekommenderar dessutom att skaffa en extra kolsyresläckare, som man kan ha som första alternativ, som inget förstör. Om vi använt pulversläckare, som tränger in överallt, så hade vi säkert åkt på en motorrenovering av både huvudmaskin, hjälpkärra, dykkompressor och all annan teknik. Mycket dyrt och tidsödande. Försäkringsbolaget berättade om en mindre båt med bara en maskin, som fick renoveras för över 250 000 kronor efter pulverskador.

Kolsyresläckare är dock lite farliga för de tränger undan syre och det är viktigt att veta hur de skall användas. Vi kunde heller aldrig tro att det kunde bli denna rökutveckling. Vår brand var ju förhållandevis liten men oh, vad dramatiskt det var! Vill inte ens tänka om hur det hade varit ute till havs i tufft väder.

Bra att tänka på; gå igenom en handlingsplan INNAN något inträffat. Vem gör vad och så vidare.

Att korsa Atlanten gick fint. Karibien har varit intressant och inte alls som vi trott. Vi befinner oss just nu i april 2014 på Aruba. Snart blir det Colombia och senare Panama innan vi beräknar att ta Stilla havet från februari 2015.

Hans och Agneta Palmberg S/Y Laya
www.futurewinds.se

S/Y Laya för ankar i Muros med grannbåt.

Foto: Palmberg

Oceanseglaren 2-2014